

LES LLETRES

ELS SETMANARIS I ELS LLIBRES

Heus ací algunes opinions interessants sobre una qüestió que a França ha esdevingut de gran actualitat: Els setmanaris que publiquen novel·les en fullatò fan minvar la venda de llibres? Heus ací la resposta d'Albin Michel, un editor ben conegut: "El setmanari mata el llibre... Es que hi ha algú que dini dues vegades el mateix dia, una vegada amb un cobert de deu francos i una altra en un restaurant de governats?" Després, amb un fi somriure, ha llançat aquesta frase que, indiscutiblement, és una "bouffée": "Jo en fundaré un, segurament. Cal que n'hi hagi tants que s'entredevorin entre ells mateixos". — Un dels directors de la seva editorial "Stokp" ha dit: "Els llibres no es venen més perquè els editors s'entretenen amb els setmanaris. Sorrososament, però, el públic se'n cansarà aviat i aleshores reprendrà la lectura de llibres bons". — A les edicions "Bernard Grasset" l'optimisme vessa: "Rares vegades — diuen — les nostres edicions havien trobat l'excel·lent acollida d'aquests darrers temps. I això malgrat els setmanaris." — Per altra banda el "Bulletin des Libraires" publica curioses reflexions de M. Piquot, president del Sindicat de Llibreters de l'Est, sobre els setmanaris que presenten un text perfectament adaptat al gust del públic... si bé els seus compradors oblidin el camí que mena a les llibreries.



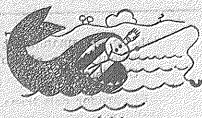
HI HA HOMES QUE PLOREN PERQUE EL SOL ES PON

Reomanem aquesta obra de Francesc Trabal, la darrera d'aquest prestigiós humanista. Es tracta d'una novel·la des preocupada, elegant, que fa de molt bon llegir i que distrau amablement les estones d'oci.



UNA EXPOSICIO D'ART RELIGIOS

El mes que ve tindrà lloc a Dijon una important exposició d'art religiós. Ultra un gran nombre de pintures i escultures, hom hi podrà admirar una interessant col·lecció de vitralls, i altres objectes d'art decoratiu religiosos del més gran interès.



UN RETRAT DE MARISCAL...

Jorniaux, el pintor belga, ha estat cridat a Itàlia, per a fer el retrat del mariscal Balbo. Un fet ben significatiu, si es té en compte que fins ara Itàlia, a través de molts moments de la història de l'art, ha estat un centre exportador d'artistes.



L'EXPOSICIO D'OBRES DE RUBENS A AMSTERDAM

L'exposició de pintures i dibuixos de P. P. Rubens que té lloc actualment a Amsterdam, serà, probablement, traslladada a Londres, durant el mes de novembre.



MUSEU NACIONAL D'AIX

Gràcies a la munificència del baró Gouraud, l'illa d'Aix podrà comptar amb un Museu nacional. Aquest Museu serà instal·lat en la casa on Napoleó, després de Waterloo, esperava el vaixell que l'havia de portar a Santa Elena.



EXPOSICIO RETROSPECTIVA

A París, el Sindicat de Negociants en objectes d'art organitza una exposició retrospectiva de decoració d'interiors, de Lluís XIII a Lluís-Philip. L'exposició tindrà lloc al "Grand Palais", de l'1 al 18 de febrer de 1934.

LES ARTS



Evelyn Brent

EL MÓN DE LA CULTURA

L'èxit de "Medea"

per J. Farran i Mayoral

TENIR raó no basta. Cal saber de no encogrir-se i tirar el dret, entremig de les baladries i les rialletes, i les murmuracions, i les l'ides. Molts no voldrien creure un dia les reaccions que provocaven, les i-venibles reflexions sobre el teatre que jo escrivia per al meu primer llibre, de 1914 a 1916. Ni una de les pàgines de la meua "Renovació del teatre", que no portés discussions o baralles. Ningú dels vells ni dels joves qui no hagües de dir-li alguna cosa; qui no sentís alguna indignació, davant d'aquells asstraigs serens i reflexius, per bé que sovint epigramàticament irònics. Amb tot, cada dia m'adono més que el meu car llibret no perd actualitat i que en moltes de coses ha esdevingut profètic.

Una de les coses qui va causar més indignacions era la reivindicació constant que jo hi feia de la tragèdia antiga, com a punt culminant del teatre; la qual no excloua cap gènere contemporani nostre, però, en ocupar el lloc suprem a la jerarquia dels "gèneres", els il·luminava i entortia i avalorava tots. A parlar d'ella, tot es podia regenerar i revivificar; ella absent, tot perdia de valor i d'importància.

D'aquestes afirmacions meves, allò qui més xocava, era justament que jo volgués fer de la tragèdia antiga el punt eminent del teatre "d'avui". Compreneu que aquells per als quals les literatures clàssiques eren hort vedat, aquells qui miraven amb horror de gandula, l'esforç que calla per a meritjar de penetrar-hi; aquells qui en coneixien unes quantes flors o fulles momificades entre manuscrits escolars o entaxxonades en classificacions catequístiques; els analífets i els indescifjables qui sempre han cercat a excusar llurs deplorables manances, amb pretensions d'esponantellat, de novelat, de progrés, etc., alguns i tot no mancats de talent i de cultura, però saguerrats per doctrines historicistes evolucionistes etc., comprenen, dic, que calguessin uns i altres no, dic, comiques confusions i m'acusessin justament d'allò mateix que jo volia més combatre: de tradicionalisme, de pseudo classicisme, d'academicisme, de cerebralisme — tot l'enfilat de ruendes en fi, que malgrat els anys hegin passat no deixo de sentir-me encara.

No m'hi valien, no m'hi valien encara — hi han mentalitats nostres verament inpenetrables — les nom-

brotes explicacions que he donat i dono del meu punt d'albir, no històric, sinó etern "platònic", respectu a les literatures i a l'espiritualitat antigues.

Molts obligats, habituats, per ignorància o per funestos subjectivismes, a la continua empedrada, incapaces de comprendre que altri no pogués fer sinó com ells feien, queien en la nicesa més provincialiana de totes: volien fer córrer que jo m'havia empecat uns grecs per a ús exclusiu meu i justificació de les meves idees personals etc. De sobte, doncs, eis velleu tals com eren; se us revelaven ells com els verament endarrerits; constataveu amb estupor que ho ignoraven tot dels corrents (ja incipients a primers de segle!) en l'estudi i el cultiu dels clàssics grecs i llatins; les noves idees que havien d'arribar a les actuals superacions — i que molts ignoren encara; — de les fases acadèmica, universitària, erudita, filològica, i, sobretot, de tots els mètodes purament historicistes, per a elevar-se a posicions verament humanistes, d'intuïció vivent real d'essències eternals, de contacte amb la vida calidíssima i bullentíssima, per bé que sempre amurada de llum serena intel·lectual de lucidesa conscient, de joia encesa i armoniosa dels clàssics grecs, i de bona port dels clàssics llatins.

Per això, una de les coses que van semblar més anacròniques i extravagants, va ésser la meua proposta de les representacions a ple aire; en contra, però, d'aquelles antipatiquíssimes, que se'n deia "Teatre de la Natura". Calla i tot superar les representacions més o menys arqueològiques a les ruïnes dels teatres antics. Calla construir-ne de cap i de nou, per tal que fossin les representacions de tragèdies i comèdies antigues, cosa habitual i normal de la nostra vida ciutadana. Quina pensada, oi? Fins alguns qui no es trenen de la boca el mot "classicisme" — però no anaven en realitat més enllà del segle XVII francès — es suraven al nombre dels nostres adversaris. Un d'ells, per reacció feia l'elegi de l'ambient, que per violent trobava més desestable — oh "fin de siècle" envenerador! — dels teatres ben closos, on es representessin tragèdies... amb perruca.

Ja es veu, doncs, — és a dir, no sé si es veu encara, perquè estic ben tip de repetir-ho i encara em surten

SOTA! — tures un llera.

I en Tòfo pies, qui de ret sava per sots tenir temps de i-volta; una sa seus peus.

Aleshores de l'arbre va eixir ra i vibrant, q calma de l'ento malhadures d'oc

—Llampus q el jalo, mirant se amb la ma de: sol que ll d no havies d'ess I què hi fas a seu peus.

—Prenc la veu —, i que fa

En efecte, r branca hi havi de baix estant blancat entre les lles.

—Vejam si en aquest arbi

—Oh, la ma poble, i com qu serena, hi cau ésser a Galt d fem-nos un xi

—Boja, més il el vell, tot s

Quan posaràs

Ella començ

a cada pas, se an, — com q exigències; cu dia antiga; con gons el tipu a fat d'un iden torti" a això d sada d'escola, grameta o m nu entusiasma com a resultat cions vivents, nes, sobre fet

EL CINEMA

LILIAN HARVEY EN ACCIO

I en companyia d'un home de cabell ros, com el d'ella: Gene Raymond. Filmen conjuntament "Nariónetes", film editat per Jesse L. Lasky.



LUANA ALCANIZ EN PERSONA

Ahir fou dia de gala al cinema "Avinguda". En el seu escenari aparegué la figura airosa de Luana Alcaniz, artista de la dansa i de l'escena. Unes escasses interpretacions han situat Luana a una popularitat ben estimable i en crear-li un nou prestigi, el d'estel de cinema, han solidificat les antigues glòries que d'ella conquestades com artista frívola. Si tenim en compte que a l'esdeveniment de la presentació personal de Luana s'hi afegia el d'ésser projectat un film de la qualitat de "Besos al pasar", de Norma Shearer, no cal estranyar que aquesta nit l'Avinguda hagi estat teatre d'un èxit excepcional.



EL TEATRE A LONDRES

La temporada teatral ha començat a Londres amb una extraordinària brillantor. El primer a inaugurar la temporada de tardor ha estat Charles B. Chochan, home destre i director audaç que amb la mateixa serenitat acull el fracàs i l'èxit, sense defallir mai en la seva empresa. L'espectacle que ofereix al públic es titula "Nimfa errant" i és inspirat en un llibre de James Laver. Es tracta d'una revista amb cants i balls; novel·la adaptada a l'espectacle escènic d'una manera molt original, sense que la novel·la perdi res del seu fons. És una obra atractiva, espiritual, lleugera. L'assumpte és aquest: Una noia que s'acomoda de les seves companyes de pensió a Lutetia, i viu una sèrie d'aventures diverses i mundanes, triomfant sense perdre la seva castedat. Gertrudis Laurence, l'actriu encarregada d'interpretar el paper central, reix molt graciosament, excel·lentment secundada pels altres artistes. — "La bella de Nova-York" fa els darrers badalls — morirà de veïessa al teatre Garrick, "La vídua alegre" segueix el mateix camí al King's. A Before Sunset segueix representant-se la nova obra de Hauptmann, interpretant el protagonista Werner Krauss. A les cartelles d'altres teatres han aparegut "Laurenzaccio", d'Alfred de Musset, i altres obres franceses. — Josefine Baker s'ha presentat al Prince Edward, on ha estat ben acollida, però bé que no amb l'entusiasme que feia preveure el programa anunciat.



EL NOU VODEVIL DE SANTPERE

Això de "les germanes Miret" és un vodevil amb totes les de la llei. Trucs, simbòlics, escenes reuscaades, etc, però tot divertit, o almenys divertit a la manera que plau al públic de l'Espanyol. La traducció de Francesc Presas, és pròpia de les circumstàncies i la interpretació encara més. Fa l'efecte que autor, traductor i intèrprete es rifin al públic adicte, aquest públic que com més malament el tractis més t'aplaurirà. I el pitjor del cas és que tenen tota la raó de fer-ho així.



L'HOMENATGE IMPRESCINDIBLE

Ara es parla de tributar-lo a Ramon Penya i el mestre Ferrer, autors de l'espectacle "A.C. y T.", que de tant temps ençà es veu representant al Còmic. Sembla que aquest homenatge es faria extensiu a Pep Gilbert, l'empressari que tant ha contribuït a la presentació de "A. C. y T."



TINO FOLGAR A MADRID

El nostre cèlebre tenor ha marxat a Madrid, contractat pel Giro Price, per actuar en la revista de fama mundial "El cavallet blanc".

EL TEATRE



Aparició en els prats per Joan Teixidor

Com un esquin en els prats
tondres les roses pàl·lides;
curtes aures de blanc
entre la gespa i les tanques.

Tanques amb calç i la llum
esblanqueida aleteja
sobre ales de papallones
i pètals humits que dormen

Esblanqueida i encara
més blanc en el cel, confins
de boires per tot, silenci
vora dels arbres. Les fulles

enyoradisses de vents
entre les boires sospiren;
compten els dies que manquen
per decandir-se raptades.

La noia blanca entre el blanc
i el verd i el rosa, l'herba
tremola al seu pas — Quin somni
te feia el gest esllangit?

Murmuris lleus t'agombolen,
ressó de càntics celestes
murmuris lleus t'agombolen,
estels i miracles íntims.

(Gravat de Joan Roca)

del moll de vent, llarg, dolç, perdut en mig la socada...

En passar, es veié reflectida a l'aigua. Venia-n'hi i començar a riure igual que si el festin pessigolés tot el mateix. Quin cap portava! Semblava una troça embullada! Les trenes mig desfetes, la ciència tota esbrillada, una mota per aï, una altra per aïll...

—Ara sí que sí el Quirre em veïes! — es deia rient estorçada. Però de sobte, molt seriosa, va preguntar-se:

—I si em pentinés? Ell passa per aquest lloc molt sovint... — Per un moment encara es va recordar que faria tard i que la seva mare no estaria els seus; però mentre ho pensava, s'agombolava, es desfetava les trenes i començà a pentinar-se. Per veure's millor s'abocava a la corrent i sentia que la frescor de l'aigua li acarriava les galtes. Al seu danjunt, les albes claríssimes tremolaven sota el cel i ella cadis vegada estava més entonada en pentinar-se, sense recordar-se d'altra cosa.

TANT d'entonada estava, que no s'adona que venia un vallet xutant i amb les mans a les butxaques.

El vallet, en veure a la noia, s'empassà d'arrere els alocs del marge, primer; i després passà de qua-

tre grapes sense que ella se'n donés compte.

Tot d'una va caure una pedra a l'aigua i el rostre de la noia quedà xop.

Aquesta llençà un xiulec i fugí. Per l'altra banda també fugia el Quirre rient fins a no poder més.

En sentir aquelles rialles, passat l'ensurt, la noia no sabé què fer. En un instant es va sentir molt trista i molt alegre a la vegada. Va tenir ganas de riure i es posà a plorar.

I mullada, sanglotant, deia: —No diré que has estat tó, males entranyes! Si que ho diré! I caminava poc a poc, es retorçava, les mans, es retregava els ulls.

De l'altra banda de la riera el Quirre cridava:

—Oidà, l'escabellada! Ací has de pentinar-te! —

Ja era un tros lluny. De cop i volta es dreçà furiosa, s'abraonà sobre un roc i fetsivà amb tota l'ànima.

La pedra pujà vibrant, però va caure a poc-poc passades de distància. I mentre ella, desvetllada a la vida, plorava el primer besonany, al lluny se sentia el Quirre qui cridava amb veu clara i vibrant en el silenci:

—Es... es... bé... ll... ds...!

(Gravat d'Albet Sala)